

Skřípinka smáčknutá (*Blasmus compressus*) – nový silně ohrožený druh pro CHKO Slavkovský les

Přemysl Tájek, Správa CHKO Slavkovský les

O areálu bývalé žandovské vojenské střelnice byla již na stránkách Arniky řeč v souvislosti se znovunalezením zapomenutých minerálních pramenů (Milota 2004). Poslední průzkumy území však odhalily další nečekané přírodní skvosty.

Areál bývalé tankové střelnice s oficiálním názvem Klimentov-Žandov má rozlohu asi 110 hektarů. Převažují zde skupinky březových náletů a zarůstající louky, ale poměrně rozsáhlé jsou i plochy obnažených písčitých půd a mokřadních společenstev. Píščiny a mokřady bývají botanicky velice zajímavými stanovišti a nejenak je tomu i v případě žandovské střelnice. Roste zde totiž celá řada vzácných druhů – na písčínách např. vikev hrachorovitá, na slatinných loukách pak např. ostřice přibíblá,

kruštík bahenní, ostřice Davallova, tučnice obecná, bařička bahenní či tolije bahenní doplněné „klasickou slavkovskoleskou sestavou“ chráněných a vzácnějších druhů jako jsou prstnatec májový, vachta trojlístá, klikva bahenní, mochna bahenní a kozlík dvoudomý (Tájek 2004, 2009; A. Masopustová, J. Rolková, P. Tájek nepubl. data). Tento výčet cenných slatinných druhů je pro západočeského botanika v podstatě kompletní, a tak zde objev dalších vzácných druhů ani nebyl příliš očekáván. Nález skřípinky tak byl velkým překvapením. Zdejší populace byla nalezena 5. srpna 2010 a čítala přes stovku plodných rostlin rostoucích na ploše několika málo desítek čtverečních metrů (herbářový doklad je uložen v Městském muzeu Mariánské Lázně).

Skřípinka smáčknutá je jedním z nejvzácnějších druhů rostlin v Karlovarském kraji a velice vzácná je i v celé České republice. Její výskyt v západních Čechách byl zaznamenán pouze na několika málo lokalitách – nejbližší v NPR SOOS (Seidl et al. 1978) a u Hlavna na Sokolovsku (Salák 2002). Výskyt skřípinky na Soosu se za posledních více než 20 let nepodařilo potvrdit, populace u Hlavna se jeví jako stabilní a čítá několik desítek rostlin. V roce 1979 byl tento druh zaznamenán i na okraji CHKO Slavkovský les u obce Brť, jeho výskyt zde však již později nebyl potvrzen a v současné době je nepravděpodobný (V. Melichar úst. údaj).

Skřípinka je nenápadná, asi 40 cm vysoká rostlina, podobná např. ostřicím, které patří do stejné čeledi (šáchorovité). Při bližším pohledu je však výjimečná svým zploštělým tvarem, díky kterému dostala i své druhové jméno. Smáčknuté má nejen celé koncové květenství, ale částečně i lodyhy. Roste především na slatinných prameništích a loukách, často na místech s vysokým obsahem solí v půdě – tedy i v okolí minerálních pramenů. Vzácněji se vyskytuje také v bažinatých okrajích rybníků, na vlhčích pastvinách a zamokřených cestách (Procházka 1998, Grulich 2002).

Skřípinka smáčknutá (*Blasmus compressus*). Podle Rothmaler W. (2000): *Exkursionsflora von Deutschland. Band 3 Gefäßpflanzen: Atlasband. Spektrum Akademischer Verlag, Heidelberg, Berlin.*

Pozemky v areálu vojenské střelnice jsou dodnes z velké části ve vlastnictví státu a jsou spravovány Ministerstvem obrany ČR. Díky své výjimečné přírodovědné hodnotě byla zahájena jednání ohledně změny příslušnosti hospodaření na několika nejcennějších parcelách (z Ministerstva obrany na Agenturu ochrany přírody a krajiny ČR). Tento krok by měl zajistit ochranu mokřadních stanovišť a usnadnit získání finančních prostředků potřebných k jejich občasně údržbě (především vyřezávání náletových dřevin). S ohledem na nevelkou rozlohu pozemků a vysoký počet chráněných a vzácných druhů rostlin však věřím, že tyto plochy by v případě nutnosti bylo možno udržovat v příznivém stavu i pouze s pomocí dobrovolnické činnosti.

Literatura:

Grulich V. (2002): *Blýsmyš* Schult. – skřípinka. In: Kubát K. (ed.): Klíč ke květeně České republiky. – Academia, Praha, 797 pp.

Milota J. (2004): Kyselky na území bývalé žandovské vojenské střelnice. – *Arnika*, 3/2004: 27–28.

Procházka F. (1998): Vyhybnulé a nezávěsné druhy šumavské flóry. – *Silva Gabreta*, 2: 67–84.

Salák P. (2002): K0115 Niva Ohře. – Ms. 19 pp. (Závěrečná zpráva mapování biotopů Natura 2000, depon. in: AOPK ČR Praha).

Sejdl K., Hostička M. & Nesvadbová J. (eds) (1978): Státní přírodní rezervace S005. Inventarizační průzkum provedený v letech 1970 až 1978. – Ms., 124 pp. (Depon. in: Správa CHKO Slavkovský les).

Tájek P. (2004): K0193SL Mechové údolí – Černý rybník. – Ms. 22 pp. (Závěrečná zpráva mapování biotopů Natura 2000, depon. in: AOPK ČR Praha).

Tájek P. (2009): *Vicia lathyroides* L. C3. – In: Hadinec J. & Lustyk P. (eds), *Additamenta ad floram Reipublicae Bohemicae*. VII. Zprávy Čes. Bot. Společ., 44: 313.

- *Lokalita skřípinky smáčknuté v areálu střelnice u Dolního Žandova, 5.8.2010.*
Foto: Přemysl Tájek.

